

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vniuers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

31. De rescriptis Pontificijs quibus beneficia iure conseruantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

Dux sunt opiniones, Vna asserentium, ea beneficia extra Curiam vacare, quia non vacant per resignationem, sed per mortem: Clerici extra Curiam obire, non in Curia. Ea vero beneficia minime per resignationem vacare, inde constat, quod licet Clerici resignauerint in Curia, resignatur tamen non simpliciter sed causa permutationis: atqui permutatio effectum non est sortita: neque igitur resignatio. Sic Ioann. Andr. & decisio Rote 293. de rerum permu. in antiqua, vt resiat. Andr. Gambar. part. 2. nu. 67. Altera est opinio eorum, qui asserunt in Curia vacare, quia nimirum ea Clerici beneficia in Curia resignantur, sed vt primum resignata sunt, vacant: igitur eo ipso vacant in Curia, siue mors Clericorum postea in Curia, siue extra Curiam sequatur. Et in hanc opinionem magis propendit Gambarus de permuta. beneficiorum par. secundum, sexagesimosextimo. Hæc sententia probabilior videtur: non habetur ratio temporis, in quo mortui sunt Clerici, sed eius, in quo resignantur: quia tunc beneficia vacasse intelliguntur.

Decimo quaeritur, An soluenda sit Annata tanquam iure debita ex beneficijs permutatis? Cardinalis teste Aegidio par. 10. q. 4. negat, inde scilicet, quia putauit beneficia nequaquam in permutatione vacare, nec conferri, sed Iura in beneficijs cōtinuari. At enim probabilior opinatur Archidiaconus, & Ioan. Andr. in c. Si propter, de rescript. in sexto, oppositum affirmantes. Nimirum ipsa beneficia permutata, & resignantur, & vacant, & vere conferuntur, vt constat ex omnibus ante dictis.

Vndecimo quaeritur, An Superioris auctoritate admittis permutationibus beneficiorum, & collatis beneficijs, statim eo ipso acquiritur Dominium ijs, qui permutantur, ante possessionem adeptam hoc est quaerere, An acquiritur titulus, & ius in beneficijs? Innoc. & Hosti in c. Inter cetera de prob. volunt statim acquiri, & in hoc beneficiorum permutationem differre à permutatione rerum profanarum, cum non sit necessaria traditio, quam leges, & Iura ciuilia requirunt in possessione rerum profanarum consequenda. l. Traditionis. C. de pñtu.

Duodecimo quaeritur, An qui compleuit permutationem, possit alterum adigere ad complendum? Glossa, & Cynus in l. Cum precib. C. de rerum permu. id ficti possent negant in contractibus innominatis, qualis permutatio est, sed solum, inquit, potest cogere alterum, vt quod ipse passus est damnum, referat atque compenset. Verius tamen est oppositum, quod ceteri, teste Aegidio, par. 10. q. 3. tradiderunt. Sic etiam Vbal. q. 8.

Decimotertio quaeritur, An quando permutatio iure ipso non valet, & permutantes ea possederunt bona fide, ac postea obierunt, vacant per mortem, An per resignationem permutantium beneficia? explico rem: Titius, & Caius permutarunt sua beneficia, sed permutatio rata non fuit, ipsi tamen bona fide in ecclesijs inseruierunt, & tandem mortui sunt. Necessè est, quaestionem hanc prope cognitam atque exploratam habere, ob id quod definitum est à Bonifacio VII. in c. susceptum, de rescript. in sexto. his verbis: *Susceptum ab Apostolica sede mandatum vt ab aliquo beneficii quod obtinet, resignatione recepta, ipsum alteri conseruaret, & assignes, adimplere non potes, si ille antequam resignet, rebus aximatis humanis, cum non per resignationem, sed per mortem vacauerit.* Ioan. Andr. in c. licet, de rer. permu. in sexto, ait vacare per mortem, quia non valet resignatio, cum rata non fuerit permutatio, cuius causa resignarum est beneficium: & proinde conferri alteri non potuit tanquam vacans per resignationem. Sic etiam Lopus in Additionibus ad tractatum de rerum permu. Federic. n. duodecim. sic etiam Aegid. par. 9. quest. 4. Federicus tamen ita distinguens, qu. 6. *Aut permutantes, inquit, sciebant se beneficia permutare non posse, & tunc vacant per resignationem: aut nesciebant, & tunc per mortem, quia sine culpa ipsorum effectus caruit permutatio.*

Decimoquarto quaeritur, Quid de Titio dicendum, qui beneficium permutationis resignauit, quod fuit Cai-

io collatum, sed quia beneficium Caii erat in altera dioecesi longe distanti constituta, ideo ipse Caius ad mensum vnum, vel duos vtrumque beneficium possedit: quidam alius obtinuit primum tanquam per ademptionem secundi vacans, vt statuunt decreta Pontificum contenta in capit. de multa, de prob. & in Extrauaganti Ioannis 22. cuius initium est, *Execrabilis, de prob.* & tandem Caius, vt permutationem ex sua parte perficiat, primum resignat beneficium: *Quaeritur ergo in presenti, An hæc vltima resignatio valeat, An potius impetratio, qua alius est beneficium consecutus: Respondo, cum Federico quest. 11. quem sequitur Rebuff. 1. par. praxis beneficiorum tit. de noua prouisi. nu. 34. valeat vltimam resignationem quia hoc ipso, quod Titius suum beneficium resignauit causa permutationis, beneficium, quod Caius obtinet, est illi debitum, vt statuitur in cap. 1. de rer. permu. in 6. & Clem. 1. eo. t. Neq; vero in hoc locum habet, quod praecipitur in eo c. de multa. & in extrauag. Execrabilis, cuius sup. facimus mentionem: quia hæc decreta de eo loquuntur, qui secundum obtinet beneficium, nec vult primum dimittere: sed Caius causa permutationis primum deponere iure compellitur.*

Decimoquinto quaeritur, De eo, qui vult resignare beneficium suum, vt mihi detur, quod quia episcopus nequit sua auctoritate concedere, cum sit resignatio in gratiam, & fauorem alterius, non causa permutationis: fingitur facta causa permutationis. Illud in dubio veritur, ego ne possim totam hanc rem expedire causa permutationis, & cum nullum beneficium habeam, fingo me beneficium habere, quod nomino? Sentit Rebuffus in praxi. part. tert. tit. de permutat. numero decimoquarto. id licite fieri posse, quia si verbi gratia dedi tibi rem meam causa permutationis, & postea nolim ego tuam, permutatio non sit irrita. l. prima ff. de rerum permu. quia tu vel potes ad tuam rem reuerti, vel eam mihi donare, vel me compellere ad permutationem absoluendam. l. ff. de rer. permu. Mihi tamen hæc sententia non placet, eo quod est in fraudem legis, & Canonis: cum ego nullum beneficium habeam.

CAP. XXXI.

De rescriptis Pontificiis, quibus beneficia iure conseruantur.

Rebuff. in praxi beneficiorum par. 2. fuse tractat de modis quibus beneficia Canonice acquisita legitime reit conseruare queat: nec enim æque facile est beneficia retinere, & conseruare, atque illa acquirere, & impetrare, & nihilominus certi sunt modi, & formulæ, in iure præscriptæ, vel vsu receptæ, quibus legitime conseruentur. Sunt enim quinque aut sex rescriptorum Pontificiorum genera, quibus beneficia aliquo modo acquisita retineri & possunt, & solent: de quibus fuit mihi hoc loco pauca dicenda.

Primo quaeritur, Quam vim habeat rescriptum Pontificium vulgo dictum, *Perinde Valere*: Sciendum est, cum Romanus Pontifex litteras dat, quibus aliquid committit, solet interdum eas reuocare: & postea decernit eas etiam valere, & perinde ac si effectus esset subsecutus. Vnde clausula etiam (*valent*) in litteris Pontificijs de more apponitur, cum aliquid erat à Papa reuocatum, ac proinde irritum, idemque postea rursum iustis de causis Papa valere decernit. Cum vero nihil ante irritum fecit, sed aliam ob causam infirmum erat & inane quod gestum fuerat, datur rescriptum cum clausula, *Perinde valere*: quia Princeps potest fingere & statuere, vt aliquid perinde valeat ac sirite & iure tunc factum fuisset. vt Bartolus & alii annotauerunt in l. si quis qui pro tempore. de resuscipionibus.

Porto rescriptum perinde valere, differt à rescripto Pontificio quod dicitur *Nona prouiso*, inde perspicuum est quod hoc rescriptum datur, quando quod factum est ab aliquo loci Ordinatio, non valet, Papa illud confirmat, ac si valuisset: Rescriptum vero *Perinde valere* datur, quando

Papa facultatem ab se ante concessam, sed aliqua ex parte irritam, valere decernit. Item *Nova prouiso* tantum a die concessionis valet, nec retrotrahitur; at Rescriptum *Perinde valere*, retrotrahitur ad priorem concessionem. Est igitur *Nova prouiso*, per Papam concessio facultatis ad confirmationem alterius per alium eo inferiorem facta, & alioquin irrita, ut constat ex cap. 1. de confirmatio. *utiles vel inutili capit* Quia diuersitatem de concess. pr. aben. Vnde ipsam etiam facultatem de nouo concedit, ut aliquis beneficium impetraret ab Ordinario loci, vel esset electus, nominatus, vel institutus, & dubitaret: An id vires haberet, curaret ille impetrandum Pontificium rescriptum, quod dicitur *Nova prouiso*. At rescriptum *Perinde valere* vocatum impetratur, quando quis dubitat, An prima concessio beneficij, vel facultatis Papae auctoritate facta oppugnari ex aliqua causa possit, ut perinde valeat ac si facta fuisset irrita; cum est ea gratia impetrata. Vnde vocabulum (*perinde valere*) in huiusmodi rescripto, iuris fictionem significat, & aliquando refertur ad tempus, aliquando ad personam, aliquando ad id quod est factum. Gratia exempli, si impetratio beneficium, nec expressero defectum & tatis, irrita est impetratio. cap. Si eo tempore. de rescript. in 6. & per rescriptum (*perinde valere*) obtentum confirmatur prima impetratio, ac si in ea etate expressisset. Item consecutus sum beneficium in cetera Ecclesia, & tacui, illud esse animarum curam coniunctum, nihil valet impetratio: ac deinde impetro rescriptum, *perinde valere*, ut vires habet prima impetratio, *perinde* ac si in ea animarum curam circumstantiam expressisset. Ita primam ego Clericorum tonsuram accepi ab alieno Episcopo, quod mihi non licebat facere, non subsistit ordinatio, cap. 1. de temporibus ordinatio. Impetro rescriptum, ut perinde valeat tonsura, ac si a proprio & legitimo eam accepissem Episcopo. Item, consequutus est quis beneficium, nulla facta mentione vitij natalium, nulla est impetratio, nisi per huiusmodi rescriptum confirmetur, ut perinde valeat, tanquam vitium expressisset. Sed quid, quando quis dixit, se litteris studere, & tamen tunc minime studebat, sed studebat ante sex annos? Potest scire rescriptum nihilominus impetrare, ut perinde valeat, ac si quo tempore beneficium obtinuit, litteris operam & studium nauasset.

Secundo queritur, An rescriptum Pontificium vim habeat derogandi iuri alteri quaesito? Minime, teste Rebuffo quem dixi loco num. 27. his enim verbis *perinde valeat*, non vult Pontifex auferre ius in re, sed ad rem alteri acquisitum cap. Quamuis, de rescriptis in 6. & e. cum olim, de consuet. Felio. in cap. super litteris, de rescript. Vnde si duo impetrant rescriptum, vnus post alterum, & secundus primi mentionem non fecerit, nihil illi primo nocebit, quia ius est priori acquisitum. Idem est dicendum, si Papa creet Titium Canonicum volens, ut perinde Canonicus habeatur: ac si tempore dati rescripti Canonicus fuisset. Hoc etiam non tollit ius acquisitum alteri Canonico, licet utriusque sint alioqui pauperes: quia vnus est vere Canonicus, alter vero quadam iuris fictione: & qui verus est sponfus, ficto antefectur, c. Fraternalitas, de Frigidis: & verus administrator ficto antepositur, c. Olim, 1. de rescript. spoliat. Imo soler Romanus Pontifex in hisce rescriptis exprimitur. [Dummodo non sit ius quaesitum alteri] tempore praesertim datarum litterarum cap. si postquam de prae. in 6. Quid si Papa dixisset: *meo obstanto quod sit ius alteri acquisitum*? At Rebuffus loco citato nu 34. non valere hoc rescriptum, quin iure creditur fraude impetratum: sicut quum Papa dicit: *Prouidemus non obstante vlla collatione*, intelligit collationem alioqui inhiam, cap. 1. Ne sede vacante, Felinus in c. causam qua ad finem, de rescript. Et quando reddit irrita omnia aliter ac ipse constituit & praecipit, facta intelligitur de ijs, quae iure ipso non subsistebant c. Audita de rescript. spol. sic etiam cum dicitur: *non obstante iure alteri acquisito*, locum habet in eo iure, quod ipso facto non valebat.

Tertio queritur, Quae sint in hoc rescripto exprimentum? Ea omnia exprimi debent, quae in prima impetratione

faciant praetermissa, quam ob rem ipsa impetratio non valuerat. Nec enim expressio vnus vitij vel defectus, alia supplet vitia non expressa: & vno iure sublatum, aliud aliquando remanet, cap. extenuarum, de Auctoritat. & vbi palij. Gratia exempli. Si Titus nondum legitima in etate constitutus, ac extra iustum matrimonium natus beneficium curae animarum annexum fuerit consecutus; postea impetrans rescriptum perinde valere vtrumque debet exprimere. Quae plura etiam ob crimina, vel impedimenta, beneficij capax non est, & nihilominus beneficium obtinet, ac deinde rescriptum *perinde valere* obtinendum curat, ea omnia debet crimina, vel impedimenta narrare, quae celauerat. Nec absurdum est, si dixerit me Doctorem esse, vel Baccalaureum, aut Licentiatum in vtroque iure: cum tamen Doctor, vel Licentiatum, vel Baccalaureus in vtroque iure non essem, hoc rescripto opus est, quando ad primam impetrationem id erat necessarium. Idem plane est, si a sit mem esse me Doctorem iurium: nam ius civile, & Canonicum iura appellatus in numero multitudinis: *Bar. b. in c. at si Clerici, de iudicij. Rebuff. eodem loco, quem supra nominauit, n. 42.* id igitur rescripti genus subreptitium habetur, ijs omnibus, quae in prima impetratione explicanda erant, silentio praetermissis. Quid si in prioribus illa impetratione exposuerim, ego cetera omnia beneficia quae possidebant, debeo ne explicare eadem illa, cum impetro rescriptum *perinde valere*? Sunt qui affirmant, & sunt etiam qui negant. Dicendum vero existimo minime oportere illa exprimi beneficia, quae quis iusto aliquo titulo possederat, si illa in prima impetratione explicarat, ac sufficit quod dubitat beneficium iure ac legitime obtinuerit, explicate, Sed quid, cum in tali rescripto clausula generalis apponitur haec: (*Quod factum est valent in omnibus, & per omnia, ac si de his expressa mentione habita fuisset*) valebit rescriptum, tamen ea taceantur? valebit quidem: in his tamen quae ipsi rescripto sunt contraria & aduersa, non habebit locum. Glossa in l. *seruilej, 1. ff. Ad legem Iuliam peculatus*, ait: *vbi nihil est contrarium, verbum (perinde in omnibus, & per omnia) vim habet in omnibus, sive ad tempus, sive ad modum, sive ad alias conditiones pertinentibus.*

Quarto queritur, An quando Papa beneficium curae animarum alligatum, quod prater Parochiale, Titio concedit, & hoc expressum est in libello supplicij ipsi dato, & ab eo signato, sed praetermissum & tacitum in diplomate Pontificio, opus sit rescripto *perinde valere*? Negat Rebuff. opus esse, loco praefato, n. 61. & meo quidem iudicio, diploma Pontificum esset transcribendum, & quod expressum fuerat in scriptura data Pontifici, ac ab eo consignata, & in diplomate praeteritum addendum expresse.

Quinto queritur, An quando aliquis crimine obstrictus, ac ob id non aptus ad Beneficia, consecutus est beneficium, & impetratio non valuit, & ideo rescriptum *perinde valere* impetrandum curat, debeat meminisse non solum criminis, sed etiam fructuum ex beneficio perceptorum? Debet meminisse, quia ex ipsa fructuum perceptione, in aliud impedimentum incurrit, quasi beneficium intrusus, ac proinde in ipsa rescripti impetratione id debet exprimere; secus vero, si nullos fructus percepit, aut eos in Ecclesia vtilitatem conuerterit. Quod si in scriptura data Pontifici, & ab ea signata, fructuum mentionem fecerit, rescriptum valebit, tamen in Pontificio diplomate idoneus atque habilis ad beneficium effectus non fuerit, sufficit enim ut Papa sciens ac prudens rescriptum concesserit: nam eo ipso impetrantem aptum & habitum reddidit ad beneficium olim obtentum.

Sexto queritur, An qui ut gratis diploma Pontificum obtineret, in scriptura supplicij oblata Pontifici mentitus sit, dicendo se esse Cardinalis alicuius familiarium, aut nepotem, inuari ille & gaudere rescripto queat *perinde valere*? Respondeo, huic esse in primis ab illo exprimentum, deinde soluendum id quod alioqui deberet probeficium impetrato: tum esse absolendum ab excommunicatione.

catione, in quam ob prædictum mendacium inciderat; ac tunc demum impetrabit rescriptum, si non sit alius cui noceat: ut scilicet perinde valeat, ac si non dixisset se esse talem, qualem fuerat mentitus.

Septimo quaeritur, quam vim habeat rescriptum Pontificium, quod *Nova prouisio* appellatur? Hac de re Rebuffus in *praxi beneficiorum prima parte, tit. de noua prouisione, & simplici*. Noua prouisio est ea quæ fit à Romano Pontifice ad alterius per alium ante iam factæ confirmationem, ut colligitur ex c. *Post elect. de concess. præb.* & Glossa in *Regula Cancel* § 2. ubi dicit nouam prouisionem sequi alteram iam ante factam per alium, simplicem vero prouisionem non sequi: sic etiam Gomezus q. 2. in *Regul. de Annali possessorum*. Dicitur itaque *Nova prouisio*, quia Romanus Pontifex denuo concedit, quamuis alius concesserit, contulerit, presentauerit, vel elegerit. Quando impetratur *Nova prouisio*? Quando cum quis, cui fuerat ante beneficium collatum, dubitat ualeat nec ne quod factum fuerat: quare is qui impetrat, refert se dubitare, An uiribus subsistat impetratio beneficii olim facta. At quid, si summus Pontifex iam ante contulerat, sed factum fuit irritum & inane? Tunc ait Rebuff. *loc. cit. n. 5.* non fiet à Pontifice Noua prouisio, sed dari rescriptum cui nomen est *perinde ualere*, ut perinde ualeat talis impetratio, ac si rite & legitime eo tempore facta fuisset. Nec Pontifex cum Nouam hanc prouisionem facit, aliam pridem factam rescindit ac dirimit; sed solum denuo ipse confert, quod is qui impetrat, non narrat se ab eo beneficium habuisse, qui conferre non poterat, sed solum fatetur dubitare se, ualuerit necne prima adeptio beneficii collati, nam si narrasset primam collationem nullam fuisse, forte Papa non concessisset, vel saltem non ita facile. *cap. post abasus. ad finem de rescript. modica* tamen dubitatio sufficit, ut ait Rebuff. *loc. cit. n. 4.* Paulum Parisium sequuntur. Item, etiam si prima prouisio per Ordinarium facta, postea tanquam inutilis & inanis dissoluatur: non ob id tamen dissoluitur noua prouisio facta à Romano Pontifice ad confirmationem prioris. Gomezus in *Regula de Annali possessorum. q. 78. ad finem* quem cit. & sequitur Rebuff. *loc. cit. n. 13.* Nam etiam si rescisso principali, rescissam quoque sit id quod accidit: Nova tamen prouisio est æq. principalis ac prima: ac ille substitit, prima est rescissa. Præterea in Curia Romana dari non solet rescriptum nouæ prouisionis, & confirmationis. c. *Quia, & c. Post elect. de concess. præb. trib. duntaxat* causis exceptis, quas refert Rebuff. *loc. cit. n. 14.* uidelicet, in vnionib. nãvno semel facta, confirmatur à Papa, si nartetur ei aliquid quod defuit: & in beneficiis, quæ Præceptoris S. Ioannis Hierosolymitani, & aliarum sacrarum Militiarum uocantur: & in prouisionibus Sanctimonialium: Bilecta enim potest, & confirmationem electionis, & nouam simul petere prouisionem.

Hinc licet intelligere, simplicem prouisionem appellari, cum alia antea facta non narratur, ideoque in simplicis prouisione nullus nouus præcessisse alius titulus perhibetur: sed petitur à Romano Pontifice uti conferat beneficium vacans. Sed quæ Pontifici narrare debet impetrans nouam prouisionem? Nimirum is refert alteram debet prius factam, siue ea fuerit presentatio, electio, siue institutio, siue collatio, siue prouisio. quare si impetrans uelit, ut expediatur diploma Pontificium non in modum nouæ prouisionis, sed in formulam simplicis prouisionis, id fieri non potest, ut ait Rebuff. *loc. cit. n. 40.* eo quod Pontificem mouet ad nouam prouisionem faciendam, ea ratione, qua dictum est alium præcessisse: Subreptitia igitur haberetur simplex prouisio: si id in ea narraretur: ut colligi potest ex c. *Post abasus, de rescript.* quia Papa facilius inductus est ad conferendum, quoniam impetrans dixit, se alias fuisse prouisum. Secus esset, quando Pontifex alicui concederet, ut diploma expediatur in formula nouæ prouisionis uel simplicis. Rebuff. *loc. cit. n. 41.* Potro formulam nouæ prouisionis, ponit Rebuff. ad uerbum *loc. cit. n. 50.*

Septimo quaeritur, Quod genus rescripti pontificij sit quod dicitur, *rationi congruit*? Est id etiam rescriptum ad conferendum beneficium à Romano pontifice impetratum: ut si quis consequatur beneficium à Pontifice qui nunc uiuit, per scripturam ab ipso tantummodo signatam litteris non expeditis: post obitum eius impetrat à succedente Pontifice diploma pontificium, quo prima impetratio confirmetur, quod rescripti genus uocatur, *rationi congruit*, quia incipit: *Rationi congruit, & conuenit honestati, ut ea qua de Rom. Pont. gratia, seu benigntate in consequendo, iusta desideria petentium processerunt: licet eius superueniente obitu, Apostolica super illis littera confecta non fuerint, suum plenum consequantur effectum & reliqua.* Concedit autem Pontifex huiusmodi rescriptum, quando quis per testes, uel alia ratione probat se à Pontifice iam mortuo beneficium impetrasse quidem, sed diploma Pontificium minime habuisse. Nec datur id, cum gratia impetratio est penitus extincta, teste Rebuff. in *Praxi beneficiorum, parte 1. tit. de gratia rationi congruit, nu. octauo.* Aliquando id rescriptum impetrari solet, cum prior Pont. uiua tantum uoce, legitime tamen probata aliquid concesserat, & in hoc rescripto primum Papa narrat beneficium & facultatem à Pontifice iam mortuo concessam, & ipsius Pontificis obitum: & ob id ait se uelle ut sui antecessoris beneficium plenum sortiatur effectum.

Nono quaeritur, Quoniam differat hoc rescriptum à rescripto *perinde ualere*? In hoc differat, ut docet Rebuff. *loc. cit. n. 19. & 20.* quod rescriptum *perinde ualere*, confirmat id quod erat alioqui inutile, irritum & inane: at rescriptum *rationi congruit*, confirmat impetrationem, tantam quidem illam & firmam, sed non absolutam adhuc & perfectam. Quo fit, ut Papa per hoc rescriptum non confirmet ius inutile, infirmum & irritum, sed facit ut ualeat quod concessit præcessor, ac si litteræ fuissent tunc expeditæ: at si quod præcessor indulgit, non ualuit, non confirmat tunc Papa. Rebuff. *loc. cit. n. 20.* Itaque id rescripti genus incipit ualere à die quo prima concessio à demortuo Pontifice signata est: at litteræ *perinde ualere*, incipiunt uim habere à die concessionis ipsarum, non autem à die primæ concessionis, quamquam retrorahitur ad diem primæ impetrationis. Rebuff. *loc. cit. n. uigesimo primo* Item litteræ, perinde ualere dantur ab eodem Pontifice qui primam gratiam concesserat, at uero rescriptum, *rationi congruit*, à succedente Pontifice datur.

Decimo quaeritur, Quæ sint exprimenda in impetratione rescripti, *rationi congruit*? Ea omnia exprimi debent, quæ in prima impetratione sunt necessario expressa, ut notatur in c. *ad aures, & c. in nobis, de rescript.* uide ut ait Rebuff. *loc. prædicto n. uigesimo secundo*, si prima impetratio à demortuo Pontifice signata, minus amplam facultatem & gratiam continebat, & impetratum rescriptum *rationi congruit*, ampliorem, tunc subreptitium censetur, ac proinde irritum & inane.

Vndecimo quaeritur, An idem rescriptum, *Rationi congruit*, possit tantum impetrari à Pontifice proxime succedente, An etiam ab alio Pontifice proxime succedente, An etiam ab alio Pontifice? Glossa in *Regula 6. Cancellariae Immo. VIII.* uult, id solum posse impetrari à Pontifice, qui proxime succedit, atque hoc statuerat Alexander VI. sed Paulus II. in *Regula 8.* contrarium constituit: nam ratio, & honestas id uidentur exigere, ut litteræ, quæ alioqui expediti non potuerant tempore Pontificis proxime succedentis, expediatur et ab eo, qui remote succedit; cū ius esset impetranti acquisitū. Itē, teste Rebuff. *loc. præfat. n. 25.* Iulius III. statuit, ut concessa à Clem. VII. cui tamen ipse non proxime successerat, expedirentur usque ad sex menses duntaxat, a die suæ Coronationis computandos.

Quæret aliquis, An si Pontificium diploma in uita alterius Pontificis impetrari, & confici nequiuert, ualeat, si deinde post sex menses fuerit expeditum? Valebit etiam tunc, Auctore Rebuffo loco citato, numero *uigesimo sexto.* ut si Clericus pauper nequiuert litteras impetrare à Pontifice

qui ei beneficium concesserat, nec ab altero proxime succedente poterit impetrare ab eo, qui temore succederit.

Duodecimo queritur, An diploma Pontificium obtentum possit corrigi, & emendari per rescriptum, Rationi congruit, negat ibidem Rebuffus *nu. vigesimo quarto*, nisi cum aliquid est in diplomate prætermisum, quod tamen fuerat expressum in prima impetratione gratiæ à demortuo Pontifice concessæ, & resignatæ.

CAP. XXXII.

De rescripto Pontificio quod subrogationis Appellanti, & de subrogationibus, quæ in beneficiis litigiosis fieri solent.

Subrogatio per rescriptum Pontificium concessa, certum quoddam genus est beneficii ante acquisiti retinendi, & conferuandi, de qua quidem subrogatione nonnulla sunt hoc loco tractanda. de hoc rescripto, & formula eius, *Reb. in pract. beneficiorum par. 3. c. 1. de subrogationibus.*

Primo queritur, Quid nomine subrogationis in præfenti loco intelligatur? Respondeo, *ex l. proponebatur. ff. de Iudiciis*, subrogationem esse, qua quis, vel quippiam in locum alterius sufficitur, ut cum iudex aut miles in locum alterius supponitur. Sic olim Consul apud Romanos, alteram in locum demortui Consulis sufficiebat. Sufficitur autem aliquis loco alterius vel viuentis, & tunc aut volentis, aut iniuri, vel demortui. Vnde rescriptum Pontificium subrogationis est, quo Pontifex mandat aliquem in locum alterius de certo beneficio litigantis, substituitur *capit. primo. Ut lite pendens. in sexto*. Fieri autem duobus modis subrogatio solet: aut enim Pontifex præcipit Ordinario loci, ut aliquem subroget in omne ius, & locum alterius vita defuncti, aut ipse subrogat. At vero, ut lites citius perimantur, subrogat Papa, & subrogando confert idem ius, quod alter litigantium vita functus habebat. Item, subrogat Pontifex aliquem in beneficium, aut quia vnus litigantium è vita decessit, vel nuptias contraxit, vel Religionem professus est: aut quia se suo iure abdicauit, vel est beneficium ob crimen deictus, *c. 1. ut lite pendens. in 6.* at ne nouus aduersarius exurgat, si alter litigantium è vita decesserit, Papa facile subrogat alterum litigantium, ita ut hic cæteris præferatur, si intra mensem petierit, ut ipse subrogetur, *ut habetur Regula 29. Cancellaria*. Cum vero subrogatur alius intra mensem, eo quod vnus litigantium suo iuri cesserit vel obierit, tunc Regulæ cancellariæ derogatur.

Secundo queritur, In quo iure succedat is qui subrogatur: In omni iure, quod alter litigantium habebat, quo tempore obiit, vel suo iure cessit. Nam quamuis *c. 2. ut lite pendens. in 6.* sancitum sit, ne quis subrogetur in ius actoris, vel petitoris, sed in ius rei, aut defensoris: est tamen vsu receptum, ut in mortuo actore, vel reo, ius illius conferatur alteri, qui in locum demortui subrogatur, & Papa in rescripto subrogationis nouum ius subrogato non tribuit, sed illud idem ius quod continebat litiganti mortuo, vel iure cedenti. Vnde is qui subrogatur nõto titulo, ratione istiusmodi rescripti iuari nequit: & ideo Pontifex in hoc rescripto dicit (*Diciturque ius quod Titius in prædicta Ecclesia tempore sui obitus, vel cessionis habebat, ut ibi conferimus, & de illo etiam prouidemus, &c.*) nisi clausula vtatur (*Et de nouo, si opus sit, etiam prouidemus*) tunc enim id rescriptum ad ius nouum prodesset.

Tertio queritur, Quæ sint in hoc rescripto subrogationis exprimentenda? Primum, faciendæ est mentio vitiosæ possessionis, quam habebat is, in cuius locum alius subrogatur: alioqui nulla est subrogatio, *teste Calderino consil. 11. c. 12. de rescriptis, quem refert, & sequitur Rebuffus loco citato numero. 19.* Deinde, si subrogatio à Papa im-

petretur, mentio fieri debet de beneficijs, quæ subrogatus obtinere ratio est, quoniam qui subrogatur, ius acquirit ad beneficium, de quo litigatur: *Sic Auditores in Rosa decis. 274.* licet in subrogatione, in nouis, *teste Reb. quo diximus loco, num. 20.* Item exprimentus est status litis, & causæ, & is iudex ad quem delata sit, & apud quem pendeat. An apud iudicem laicum super iure (ut loquuntur) possessorio: An apud Ecclesiasticum super iure petitorio. Denique eadem omnia explicari oportet, quæ expressa fuerunt in libello supplici dato Pontifici, & ab eo signato. *Rebuffus loco citato.*

Quarto queritur, An Ordinarius loci possit alterum in locum demortui subrogare lite pendente? Minime: *id. quo colligitur ex c. 1. c. 2. Ut lite pendens. in sexto.*

Quinto queritur, An qui subrogatur, possessionem apprehendere queat? Respondeo distinguendo: Aut subrogatur tantum in ius demortui, & hic nequit possessionem capere, quod si capiat, nullius erit momenti subrogatio: Aut subrogatur etiam in possessionem, & hic potest possessionem nancisci, dummodo literas Pontificiæ ad id expeditas acceperit. Nam post sibi defuncti ad hæredem non transit. *Cum hæres. ff. de acq. poss. ff. & tamen rescripto Principis, aut iudicis decreto possessio ad hæredem continuata transfertur; sic etiam Papa rescripto potest possessionem, ex vno in alterum continuatam transferre. Felin. Rubrica de rescr. n. 6.*

Sexto queritur, Quidnam contineat Regula Cancellariæ de subrogandis collitigantibus? Respondeo, eam Regulam sic habere: *Item, idem Dominus noster littum suadere cupiens anfractus, & ne noui collitigantibus, aduersarij detur, prouidere voluit. statuit, & ordinauit, quod quoties decem aliquem super quouis Ecclesiastico beneficio collitigant in iure, vel ad ius, si quod forsitan eius aduersario in dicto beneficio competens, subrogari concesserit, diuomodo præfatus collitigant in dicto beneficio intrusus non fuerit, nec super eo contra dictum aduersarium postquam illud per triennium pacifice possiderit, lis tunc mota fuerit, aliorum quorumlibet de præmissis iure siue tunc vacet, vel tum vacauerit, imperationis, (& Leo X. addidit: vel concessionis, etiam motu proprio) infra mentem ante concessionem huiusmodi facta, nullius sint valoris, vel momenti. Hactenus Regula. Adrianus VI & Paulus III. addiderunt, quæ se quuntur: *Et nihilominus felici recordationis Pauli II. c. Innocentij VII. Romanorum Pontificum prædecessorum suorum vestigijs inherendo, cupiens eorum fraudibus obuiare, qui venientium beneficia, illorum præferent, quibus aut propter senium, aut infirmitatem immunitate vitæ periculum, impetrant, ut illis decedentibus, tanquam collitigantes in illorum iuribus facilius subrogantur, voluit, ut deinceps nullus in iure, vel ad ius beneficio defuncti, quod illo viuentis in casibus præmissis, vel similibus impetrasset, aliquo modo subrogatur: ac subrogatio, & gratia si neutri si nulli, seu noua provisionis, aut perinde valere, taliter impetranti nullatenus suffragetur: quod etiam strictissime obseruari mandauit imperationibus beneficiorum per priuationem & amotionem, ex quibusuis criminibus, & excessibus forsitan perpetratis: etiam si iuris definitiuam sententiam, quæ tamen in rem non transferri iudicatur, profectum foret. Hæc ibi. Quæ ut melius intelligantur, sciendum est ex c. 2. Ut lite pendens. in sexto. Si vnus litigantium, aut morte citili, videlicet, per matrimonium contractum aut ingressum in Religionem, aut priuationem beneficii aut quando suo se iure sponte abdicabat, non poterat beneficium conferri: siue per electionem, siue institutionem, siue per alium conferendi modum, nisi lis finita fuisset, ita ut de iure defuncti manifeste constitisset. Sic enim ibi statuitur: *Si hi contra quos super dignitatibus, personatibus, vel alijs Ecclesiasticis beneficijs, quæ possident, litigatur, lite pendente cedant, vel forte decedant, ne propter nouos aduersarios, qui malitiose interdum petitoribus subrogantur, litigia in Ecclesiasticum dispendium prorogari contingat, constituimus, ut dignitates, personatus, & huiusmodi beneficia, donec contra superstitios litigantes fuerit, alius nullatenus conferantur, nec ad ea eligatur quisquam, vel etiam presentetur. Quod si secus actum fuerit, et***